

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2025/2026

I. Úvod

Preventivní program školy (PPŠ) je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu jejich školní docházky. Vychází z dlouhodobé preventivní strategie školy. Naším cílem je vytvářet na škole příjemné, podnětné, vstřícné a zdravé pracovní prostředí pro žáky i učitele. Učit se vzájemně komunikovat, respektovat, být věcně kritický, umět kritiku přijímat a pracovat s ní. Žáky chceme vést k tomu, aby si vážili svého zdraví a chovali se ohleduplně k sobě i ostatním. Budeme je varovat před následky zneužívání návykových látek a nabídneme jim alternativu trávení volného času. Nepřipustíme jakékoli projevy šikany a kyberšikany.

PPŠ je záležitostí všech, kteří se podílejí na výchově dětí. Největší podíl na formování osobnosti a postojů dítěte však mají jejich rodiče. Škola dětem poskytuje poradenství a vzdělání v oblasti rizikových forem chování, upozorňuje na negativní projevy chování a odsuzuje je, podává pomocnou ruku jak žákům, tak rodičům při řešení výukových i výchovných problémů.

Děti, navštěvující základní školu jsou snadno ovlivnitelné, nemají dostatek informací o negativním dopadu užívání návykových látek, teprve budují své sociální postoje. Jsou tedy vhodnou skupinou pro zahájení primární prevence.

Do realizace PPŠ zapojujeme všechny žáky a všechny zaměstnance naší školy. Pravidelně využíváme nabídky odborných pracovišť a nebráníme se spolupráci s rodiči.

II. Charakteristika Základní školy a mateřské školy

Základní škola Nové Bránice je malotřídní škola, v tomto školním roce se čtyřmi postupnými ročníky. Celkový počet žáků školy je 24. Kapacita školy je 50 žáků. V odpoledních hodinách slouží žákům školní družina. V přízemí budovy sídlí mateřská škola s jednou smíšenou třídou, v níž se vzdělává 27 dětí.

Naše škola při práci se žáky v oblasti prevence rizikových forem chování respektuje tento dokument MŠMT:

[Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních \(č. j. MSMT-21149/2016\).](#)

Jsme si vědomi tohoto faktu: Škola má ze zákona jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany.

Respektujeme i tato doporučení, jak předcházet šikaně:

- Škola respektuje identitu a individualitu každého svého člena, odmítá násilí a zneužití moci v jakékoli podobě a přiznává riziko výskytu šikany.
- Je důležité, aby se na vytváření bezpečného prostředí a předcházení šikany podílela celá škola. Stěžejní roli a zodpovědnost za tuto oblast nese ředitel školy.
- Ředitel školy pověří alespoň jednu osobu z řad pedagogických pracovníků specifickými otázkami v prevenci a řešení šikany, která se bude v tématu pravidelně vzdělávat.
- Škola nastaví konkrétní a srozumitelná pravidla v chování ve svém školním řádu, která budou specificky vztažená také k projevům šikany.
- Škola nastaví důsledky za porušení pravidel u žáků, přičemž je důležité, aby uměla rozlišovat závažnost porušení. Pedagogové a ostatní zaměstnanci školy znají své pravomoci a aplikují pravidla chování a důsledky za nedodržení jednotně a konzistentně pro všechny žáky.
- Ve třídě jsou nastavena třídní pravidla chování, která nenahrazují ani nezdvoují školní řád. Ideální je, pokud se na tvorbě třídních pravidel a na reflexi jejich dodržování podílejí do značné míry i samotní žáci.
- Škola usiluje o včasné odhalení šikany a za tímto účelem má nastavený funkční systém vzájemné komunikace mezi pedagogy o signálech, výskytu porušení pravidel, nebo jiných rizikových faktorech tak, aby byl pedagog vždy včas informován o tom, jaká atmosféra je v jeho třídě.
- Škola zajistí informovanost všech svých členů o tom, co je a co není šikanování, jak se zachovat ve chvíli, kdy je žák nebo pedagog ohrožován agresory, a kam se může obrátit o pomoc. Žáci, pedagogové i rodiče jsou srozumitelnou formou informováni o tom, na koho se mají obrátit a jak a komu je možné si stěžovat, pokud nejsou spokojeni s postupem pedagoga nebo školy.
- Škola kontinuálně realizuje specifickou primární prevenci rizikového chování.
- Škola zajišťuje podporu a rozvoj pedagogů v podobě dalšího vzdělávání
- Škola zajišťuje pravidelnou realizaci třídnických hodin, které by měly žákům poskytnout bezpečný prostor k reflexi vlastní zkušenosti ve škole, kdy mohou mluvit o své spokojenosti ve škole, pocitu bezpečí, vztazích ve škole a ve třídě.
- Škola má zmapovanou síť pomoci pro žáky i pedagogy ve svém regionu a navazuje s ní spolupráci. Je dobré, pokud škola zveřejňuje tyto kontakty pro žáky, rodiče a pedagogy tak, aby jim byly na očích a mohli vyhledat pomoc také sami.

Při naplňování cílů se řídíme i tímto dokumentem:

[Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže \(Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28\)](#)

III. Dlouhodobé a střednědobé cíle prevence rizikových forem chování

Žáky chceme vést k:

- odpovědnosti za své chování
- zdravému sebevědomí a umění odmítání
- nepodléhání většinovému názoru skupiny
- samostatnému rozhodování, co je pro ně dobré
- umění sebeovládání
- vybudování negativního vztahu k návykovým látkám
- organizování svého volného času a zdravému způsobu života
- vytváření zdravého klimatu ve škole
- důvěře ke svým učitelům

Pedagogové přispívají:

- ochotným a neprodleným řešením problémů žáků
- svým empatickým chováním při řešení krizových situací
- navázáním kontaktu s odbornými institucemi

- sebevzděláváním v dané problematice
- ukázkou vhodnosti či nevhodnosti chování na situacích, které musí řešit každý den ve svých hodinách
- osobním příkladem
- sledováním pravidelné docházky žáků do školy (prevence záškoláctví)

Ředitel školy se podílí na:

- řešení všech negativních projevů chování žáků, o kterých je informován
- komunikaci s rodiči při sdělování projevů negativního chování jejich dítěte
- poskytování podpory všem pedagogům při řešení krizových situací
- odborném růstu školního metodika prevence

Metodik prevence si ukládá:

- udržovat kontakt s metodikem prevence PPP
- opakovaně prezentovat e-mailovou schránku důvěry žákům i rodičům
- pravidelně schránku důvěry kontrolovat, případné problémy a podněty bezodkladně řešit a informovat o všem ředitele školy
- informovat rodiče o cílech PPŠ
- zajistit sestavení třídních pravidel chování v obou třídách v rámci společných třídnických hodin
- uvést žáky do problematiky rizikových forem chování prostřednictvím besed s odborníky
- na pracovních poradách pravidelně informovat kolegy o novinkách v oblasti prevence rizikových forem chování

- být nápomocen všem pracovníkům školy při řešení krizových situací
- studium materiálů souvisejících s prevencí rizikových forem chování, shromažďování materiálů

IV. Realizace cílů PPŠ

Do realizace cílů PPŠ budou opět zapojeni všichni pedagogičtí pracovníci školy v rámci výuky jednotlivých předmětů. Důležitý je pro nás jednotný postoj ze strany rodičů i pedagogů při řešení krizových situací. Vyučující se i v tomto školním roce zúčastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které umožňuje jejich profesní i osobnostní růst. Školní metodik prevence spolupracuje se všemi zaměstnanci školy. Vyučující Informatiky bude s žáky pátého ročníku probírat problematiku kyberšikany.

Všichni pracovníci školy se řídí krizovým plánem, který je uložen v ředitelně školy. Byl vypracován kvůli jednotnému postupu vyučujících při zjištění rizikových forem chování ve škole (drogy, alkohol, kouření, záškoláctví apod.). K dispozici je kolegům i metodická příručka o efektivních metodách při řešení školního šikanování a kniha M. Jindrové s názvem „Rizikové chování dětí a jeho právní dopady.“

Školní metodik prevence opakovaně seznámí žáky s e-mailovou adresou schránky důvěry v rámci společných třídnických hodin. Znění e-mailové adresy schránky důvěry je uvedeno na internetových stránkách školy i v žákovských knížkách.

V. Realizace cílů ve výuce

Žáci by si měli při probírání daných témat a prožitků ve výuce osvojit určité dovednosti a postoje, které jim pomohou s jejich začleněním do kolektivu, povedou ke správné komunikaci mezi žáky, přispějí k jejich sebepoznání a posílení jejich sebevědomí, naučí je mít na věci svůj názor a vhodně jej prezentovat, což je základem pozdějšího odmítnutí negativního vlivu jiné osoby či skupiny.

Zastoupení témat a aktivit v daných předmětech:

Prvouka

- rodina a přátelé, vztahy v rodině, moji kamarádi, mezilidské vztahy, komunikace, pomoc druhým
- péče o zdraví, zdravý životní styl, zdraví a nemoc, první pomoc, léky, návykové látky
- organizace volného času, správný režim dne
- pravidla slušného chování, vhodné chování ve škole a na veřejnosti, chování k cizím lidem, využití modelových situací k nácviku vhodných reakcí

Člověk a jeho svět

- Ústava, lidská práva, práva dítěte
- cestování – vhodné využití volného čas
- národní povědomí – vím, kdo jsem a kam patřím
- životní úroveň různých kultur
- ochrana životního prostředí
- lidské tělo, zdraví člověka, negativní vliv návykových látek, základy sexuální výchovy, zdravý chrup
- planeta Země – životní podmínky a jejich zachování pro další generace
- ochrana životního prostředí – třídění odpadu

Tělesná výchova

- hra podle pravidel, zásady fair play
- mezilidské vztahy, řešení konfliktů, schopnost se rychle a správně rozhodnout, komunikace
- posílení fyzické kondice, která přispívá k dobrému duševnímu zdraví

Český jazyk

- na základě slohových prací a článků v čítance se rozvíjí sebeúcta i sebedůvěra žáků
- nácvik vhodné komunikace mezi dětmi i mezi dětmi a dospělými
- mezilidské vztahy, požádat o pomoc a umět pomoci druhým
- zapojení žáků do literárních a recitačních soutěží – umění se prosadit, prožít úspěch i přijmout neúspěch
- návštěva kulturních akcí, zásady slušného chování, zdůraznění odpovědnosti za své chování

Pracovní činnosti

- vytváření správných pracovních návyků
- čisté pracovní prostředí, úklid svého místa
- pomoc druhým, ocenění práce spolužáků

Výtvarná výchova

- estetické vnímání
- jedna z možností vhodného trávení volného času
- možnost se realizovat, prožít si úspěch, výstava prací ve škole, prezentace na veřejnosti či školním webu v rámci školní fotogalerie

VI. Volnočasové aktivity

Jednorázové aktivity

- školní výlety – jsou plánovány pro obě třídy s ohledem k dalším mimoškolním akcím, jedná se výhradně o výlety jednodenní
- Den Země – již tradičně v měsíci dubnu probíhá na naší škole akce zaměřená na ekologii a ochranu životního prostředí
- Den dětí – pro děti je připraveno sportovní dopoledne/odpoledne plné her a soutěží
- Dopravní výchova v Oslavanech – během školního roku jej 2x navštíví žáci 3. -5. ročníku, cílem je získání řidičského průkazu cyklisty
- Návštěva kulturních zařízení – podrobný rozpis je uveden v plánu akcí u ředitele školy
- Návštěva chovné stanice a dalších institucí, které podporují EVVO

Preventivní programy

- Besedy s Policií ČR na téma Šikana, Kyberšikana, Trestná činnost páchaná na dětech a Trestná činnost páchaná dětmi, Dopravní výchova a Bezpečnost dětí (dle možností školy a aktuální nabídky)
- PPP – Klima třídy, sociometrie, Popletené pohádky
- Podané ruce – besedy na téma Drogy v ČR a Drogy mládeže, Kouření, Alkohol, Vztahy ve třídě
- Lipka – brněnské školské zařízení pro environmentální vzdělávání

Vítáme navázání spolupráce s dalšími institucemi v oblasti prevence

Ostatní prostředky

- E-mailová adresa schránky důvěry – je zveřejněna na internetových stránkách školy, v žákovských knížkách, bude připomenuta na prvních schůzkách
- Seznam internetových adres pro učitele – zde mohou hledat materiály do výuky nebo odbornou pomoc (seznam je stále aktualizován)
- Konzultační hodiny školního metodika prevence – jsou přesně stanoveny v rámci konzultačních hodin Školského poradenského pracoviště, a to na středu od 13.00 do 14.00 hodin. Po předchozí domluvě je možno si zajistit konzultaci i mimo tyto hodiny.

Problémy žáků řešíme neodkladně.

Spolupráce s rodiči

- Nabízíme rodičům spolupráci ve formě komunikace na třídních schůzkách, individuální konzultace kdykoli po předchozí domluvě, mohou se obrátit na metodika prevence i ředitele školy.

VII. Závěr

Cílem všech pedagogických pracovníků na naší škole je vytvářet pro žáky zdravé pracovní prostředí, které je bude podněcovat a motivovat.

Budeme se snažit žáky vést k samostatnosti a ohleduplnosti. Pokusíme se je vybavit volnými vlastnostmi, které jim pomohou odolávat názorovému nátlaku jiných osob.

Seznámíme je s negativními dopady konzumace drog na jejich zdraví a pokusíme se jim nabídnout vhodnou alternativu trávení volného času. Důležitý je pro nás osobní příklad.

Mgr. Radek Podveský